

اقتصاد کشاورزی

(بخش‌های اقتصاد خرد، کلان و تولید)

مؤلفان:

اس سوپا ردی - پی. راگورام - تی. وی. نیلاکانتا ساستری - آی. باهاوانی دیوی

مترجمان:

دکتر سیامک مشایخی: عضو هیئت علمی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

دکتر حامد قادرزاده: عضو هیئت علمی دانشگاه کردستان

ستاره قادری: کارشناس ارشد علوم اقتصادی

انتشارات دانشگاه کردستان

۱۳۹۴

سرشناسه	: سويا ردی، اس. Subba Reddy, S
عنوان و نام پدیدآور	: اقتصاد کشاورزی (بخش‌های خرد، کلان و تولید) S.subba Reddy/ : ترجمه سیامک مشایخی، حامد قادرزاده، ستاره قادری.
مشخصات نشر	: سنندج : دانشگاه کردستان، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۲۷۰ص.: مصور(رنگی)، جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۹۷-۵۸-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: عنوان اصلی: (Agricultural Economics) (Microeconomics, Macroeconomics, and production economics)
موضوع	: کشاورزی -- جنبه‌های اقتصادی
شناسه افزوده	: مشایخی، سیامک، ۱۳۴۶ - مترجم
شناسه افزوده	: قادرزاده، حامد، ۱۳۴۶ - مترجم
شناسه افزوده	: قادری، ستاره، ۱۳۶۸ - مترجم
شناسه افزوده	: دانشگاه کردستان
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ ۷ الف ۹ س / HD۱۴۱۵
رده بندی دیویی	: ۳۳۸/۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۵۳۲۵۳۳

اقتصاد کشاورزی (بخش‌های خرد، کلان و تولید)

مؤلفین: اس سويا ردی-پی. راگورام-

تی وی. نیلاکانتا ساستری-آی. باهاوانی دیوی

مترجمان: سیامک مشایخی، حامد قادرزاده، ستاره قادری.

ناشر: دانشگاه کردستان

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴

تیراژ: ۱۵۰۰

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۹۷-۵۸-۵

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
<u>فصل اول: موضوع اصلی علم اقتصاد</u>	
۵	طبقه‌بندی‌های علم اقتصاد
۵	دیدگاه سنتی
۶	دیدگاه نوین
۶	تعاریف علم اقتصاد
۷	تعریف اقتصاد از منظر ثروت
۷	تعریف اقتصاد از منظر رفاه
۸	تعریف اقتصاد از منظر کمیابی
۸	تعریف اقتصاد از منظر رشد
۸	اقتصاد یک علم است یا یک هنر؟
۹	اقتصاد یک دانش اجتماعی
۹	اقتصاد علم تحقیقی یا علم ارزشی
۱۰	روش‌های تحقیق اقتصادی
۱۰	روش قیاسی
۱۰	روش استقرائی
۱۱	قوانین اقتصادی
۱۱	ویژگی‌های قوانین اقتصادی
<u>فصل دوم: مفاهیم اساسی علم اقتصاد</u>	
۱۲	کالا
۱۲	خدمت
۱۲	طبقه‌بندی کالاها
۱۳	طبقه‌بندی کالاها بر اساس عرضه
۱۳	طبقه‌بندی کالاها بر اساس مصرف
۱۴	طبقه‌بندی کالاها بر اساس انتقال‌پذیری
۱۴	طبقه‌بندی کالاها بر اساس دوام

مطلوبیت	۱۵
انواع مطلوبیت	۱۵
ویژگی‌های مطلوبیت	۱۶
ارزش	۱۷
قیمت	۱۷
ثروت	۱۸

فصل سوم: رفتار مصرف کننده و تقاضا

خواسته‌های بشر	۲۰
ویژگی‌های خواسته‌های بشر	۲۰
منشاء خواسته‌ها	۲۱
طبقه‌بندی خواسته‌ها	۲۱
قانون مطلوبیت نهایی نزولی	۲۲
فروض قانون مطلوبیت نهایی نزولی	۲۳
تشریح قانون مطلوبیت نهایی نزولی	۲۳
اهمیت قانون مطلوبیت نهایی نزولی	۲۵
استثنائات قانون مطلوبیت نهایی نزولی	۲۵
قانون مطلوبیت نهایی برابر	۲۶
فروض قانون مطلوبیت نهایی برابر	۲۶
تشریح قانون مطلوبیت نهایی برابر	۲۶
اهمیت کاربردی قانون مطلوبیت نهایی برابر	۲۸
محدودیت‌های قانون مطلوبیت نهایی برابر	۲۸
محدودیت‌های نظریه مطلوبیت قابل اندازه‌گیری	۲۹
مازاد مصرف کننده	۲۹
فرضیات مازاد مصرف کننده	۲۹
تشریح مفهوم مازاد مصرف کننده	۲۹
مشکلات موجود در اندازه‌گیری مازاد مصرف کننده	۳۰
اهمیت مازاد مصرف کننده	۳۱
مازاد مصرف کننده و مازاد تولیدکننده - روش جبری	۳۱

۳۶.....	منحنی بی تفاوتی
۳۷.....	ویژگی‌های منحنی‌های بی تفاوتی
۳۸.....	خط بودجه
۳۹.....	تعادل مصرف‌کننده
۴۰.....	تقاضا
۴۰.....	تقاضای فردی
۴۱.....	تقاضای بازار
۴۲.....	تقاضای مستقل و تقاضای مشتق شده
۴۳.....	انواع تقاضا
۴۳.....	استثنائات قانون تقاضا
۴۴.....	انتقال روی منحنی تقاضا
۴۵.....	انتقال منحنی تقاضا
۴۵.....	عوامل مؤثر بر تقاضا (عوامل انتقال منحنی تقاضا)
۴۶.....	کشش تقاضا
۴۷.....	انواع کشش تقاضا
۴۹.....	درجات کشش تقاضا
۵۲.....	اهمیت کاربردی کشش تقاضا
۵۵.....	عوامل تعیین‌کننده کشش تقاضا
	<u>فصل چهارم: تئوری هزینه‌ها</u>
۵۷.....	هزینه‌های اسمی یا هزینه‌های پولی
۵۷.....	هزینه‌های واقعی
۵۷.....	هزینه فرصت
۵۷.....	هزینه‌های اقتصادی
۵۸.....	هزینه‌های تعدیل شده
۵۸.....	هزینه‌های اجتماعی
۵۸.....	هزینه‌های قابل تفکیک و مشترک
۵۸.....	هزینه‌های اولیه و هزینه‌های جایگزینی
۵۹.....	هزینه‌های ساخت یا تأسیس

۵۹.....	مفاهیم هزینه
۵۹.....	هزینه‌های ثابت
۶۰.....	هزینه‌های متغیر
۶۰.....	هزینه کل
۶۱.....	هزینه متغیر متوسط
۶۲.....	هزینه ثابت متوسط
۶۳.....	هزینه کل متوسط یا هزینه متوسط

فصل پنجم: عرضه

۶۶.....	موجودی کالا
۶۷.....	عرضه فردی
۶۷.....	عرضه بازار
۶۹.....	قانون عرضه
۷۱.....	عوامل مؤثر بر انتقال منحنی عرضه
۷۲.....	کشش عرضه
۷۲.....	انواع کشش عرضه
۷۵.....	عوامل مؤثر بر کشش عرضه
۷۵.....	تعیین قیمت
۷۷.....	عدم تعادل بازار

فصل ششم: تولید

۸۱.....	ویژگی‌های تولید مدرن
۸۳.....	عوامل تولید
۸۳.....	زمین
۸۳.....	نیروی کار
۸۳.....	ویژگی‌های نیروی کار
۸۴.....	کارایی نیروی کار
۸۵.....	تقسیم کار
۸۶.....	محاسن تقسیم کار
۸۷.....	معایب تقسیم کار

۸۷.....	نظریه‌های جمعیت
۸۷.....	قضیه‌های نظریه مالتوس
۸۸.....	انتقادهای وارده بر نظریه جمعیت مالتوس
۸۹.....	نظریه بهینه جمعیت
۹۱.....	نظریه جمعیت مالتوس در برابر نظریه بهینه جمعیت
۹۱.....	سیاست کنترل جمعیت
۹۲.....	رشد و سیاست جمعیت در جهان
۹۲.....	تأثیر رشد جمعیت بر توسعه اقتصادی
۹۲.....	معمای غیر قابل حل مالتوس
۹۳.....	سرمایه
۹۴.....	طبقه‌بندی سرمایه
۹۶.....	سازمان
۹۸.....	مؤسسه فردی یا مالکیت فردی یا بازرگان انحصاری یا مالکیت انحصاری
۹۹.....	شرکت‌های تضامنی
۱۰۰.....	شرکت‌های سهامی با مسئولیت محدود
۱۰۰.....	شرکت سهامی خاص با مسئولیت محدود
۱۰۱.....	شرکت‌های سهامی عام با مسئولیت محدود
۱۰۳.....	سازمان تعاونی
۱۰۳.....	تعاونی مصرف‌کنندگان
۱۰۳.....	تعاونی تولیدکنندگان
۱۰۳.....	تعاونیهای اعتبار
۱۰۵.....	سازمان‌های تجاری دولتی
	<u>فصل هفتم : ساختار بازار</u>
۱۰۹.....	رقابت کامل
۱۱۰.....	تصمیمات محصول بنگاه - تعادل کوتاه مدت در بازار رقابت کامل
۱۱۰.....	تصمیم سطح بهینه محصول - رویکرد منحنی‌های کل در بازار رقابت کامل
۱۱۱.....	رویکرد منحنیهای نهایی
۱۱۳.....	تصمیمات محصول در کوتاه‌مدت

پیشگفتار مترجمین

تاکنون در ایران کتاب‌های متعددی در زمینه اقتصاد کشاورزی به رشته تحریر درآمده و یا ترجمه شده است. علی‌رغم تلاش‌های درخور تحسین صورت گرفته، نقطه مشترک اکثر این کتاب‌ها، نگاه به علم اقتصاد کشاورزی صرفاً از منظر اقتصاد خرد، کلان و یا تولید، آن هم به صورت مجزا می‌باشد. آنچه ما را به ترجمه این اثر ترغیب نمود، دیدگاه متفاوت مؤلفین به این موضوع است به نحوی که نویسندگان در تألیف این کتاب، سعی کرده‌اند که به تشریح اقتصاد کشاورزی با رویکرد همزمان به سه مقوله اقتصاد خرد، کلان و تولید بپردازند. از اینرو، به نظر می‌رسد که کتاب حاضر برای کلیه دانشجویان رشته‌های مختلف کشاورزی و به ویژه اقتصاد کشاورزی به عنوان اثری مفید و نو تلقی گردد.

در نسخه اصلی این کتاب که با عنوان "Agricultural Economics" در سال ۲۰۰۴ میلادی به چاپ رسید و ترجمه پیش‌رو نیز برگرفته از آن است، علاوه بر مباحث ارائه شده در ترجمه حاضر، به موضوعات بازاریابی و مدیریت مزرعه نیز پرداخته شده بود. لیکن به دلیل آن که، این مباحث در قالب دروس جداگانه‌ای در دانشگاه‌های ایران تدریس می‌شوند، در این کتاب به موضوعات بازاریابی و مدیریت مزرعه پرداخته نشده تا حتی‌المقدور چارچوب این کتاب به عنوان یک کتاب درسی رعایت گردد.

شایان ذکر است که برای استفاده بیشتر خوانندگان سعی شده است که مطالب اضافی مورد نیاز در قالب پاورقی، واژه‌نامه‌های فارسی و انگلیسی و سایر موارد توسط مترجمین به کتاب اضافه گردد. بدیهی است که کتاب حاضر، علی‌رغم تلاش صورت گرفته، خالی از اشکال نبوده و موجب امتنان خواهد بود که اشکالات موجود از طرف خوانندگان محترم به مترجمین اعلام گردد.

پیشگفتار مؤلفین

از گذشته تاکنون، کتاب‌های درسی گوناگونی در زمینه شاخه‌های مختلف اقتصاد کشاورزی توسط نویسندگان مختلف نگارش شده است. هدف اصلی کتاب حاضر، کمک به خواننده جهت درک بیشتر مفهوم اقتصاد کشاورزی می‌باشد. برای نیل به این هدف، تلاش شده تا این موضوع متناسب با نیازهای دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه‌های کشاورزی کشور هند ارائه شود. مزیت این کتاب در ارائه زمینه‌های اصلی علم اقتصاد کشاورزی برای استفاده دانشجویان کشاورزی دانشگاه‌های مختلف می‌باشد. این کتاب حوزه‌های مختلف اقتصاد کشاورزی شامل اقتصاد خرد، اقتصاد کلان و اقتصاد تولید کشاورزی را پوشش می‌دهد. کتاب با تأکید بر مفاهیم اقتصاد خرد از فصول ۱ تا ۸ آغاز شده است و در آن به ترتیب، موضوع و مفاهیم اساسی اقتصاد، رفتار مصرف‌کننده و تقاضا، تئوری هزینه، عرضه، تولید، ساختار بازار و توزیع، مورد بررسی قرار می‌گیرند. به دنبال آن، فصول ۹ تا ۱۵ به موضوعات اقتصاد کشاورزی در حوزه اقتصاد کلان شامل درآمد ملی، پول، مخارج عمومی، درآمد عمومی، بیکاری، دور تجاری و تورم می‌پردازد و در نهایت، در فصول ۱۶ تا ۲۲، به اقتصاد کشاورزی از منظر اقتصاد تولید پرداخته می‌شود و در آن، اقتصاد تولید کشاورزی، قانون بازدهی، انواع روابط نهاده و ستاده، بازدهی نسبت به مقیاس و توابع تولید بیان می‌گردد. آموختن این مجموعه، برای هر دانشجوی اقتصاد کشاورزی ضروری می‌باشد. در تدوین این کتاب سعی شده است که رابطه‌های اقتصادی، به طور شفاف و به صورت هندسی، جبری و با رویکرد ریاضی ارائه شود. اطمینان داریم که این کتاب، مورد پذیرش همه دانشگاه‌های کشاورزی و سایر دانشگاه‌ها و مؤسسات مرتبط با اقتصاد کشاورزی قرار می‌گیرد. همکاران بسیاری در دانشگاه‌های مختلف، ما در این راه یاری رسانده‌اند. ما بدینوسیله مراتب قدردانی خود را از یکایک آن‌ها ابراز می‌نمائیم. هرگونه خطاء و یا اشکالی که در این کتاب وجود دارد، از جانب نویسندگان می‌باشد. ما از پیشنهادات خوانندگان برای بهبود کتاب استقبال خواهیم نمود.

اس. سوبا ردی - پی. راگو رام - تی. وی. نیلاکانتا ساستری - آی. باهاوانی دوی

گروه اقتصاد کشاورزی - دانشگاه کشاورزی آچاربا ان. جی. رانگا - هند